Ն, 460 — 1886 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 5 ՃՈՒՄԱ — 1304 ՐԷՊԻ ՒՈՒԼ ԷՎՎԷԼ 20 — ԻՔԻՆՃԻ ՍԷՆԷ

ՃԷՐԻՏԷՒ ՇԱՐԳԻՅԷ

40 ՓԱՐԱ

ԱՊՕՆԷ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

	12 այլըք	6 այլըք	3 այլըք
ՍԹԱՄՊՕԼ	200 ղշ.	105 ղշ.	55 ղշ.
ԹԱՇՐԱ	240 »	125 »	

Մէճմուէսի 20 ղրուշտան

ՓՕԼԻԹԻՔԻՅԷ ՄԻԼԻՅԷ ԹԻՃԱՐԻՅԷ ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ ՎԷ ԻԼՄԻՅԷ

ՆԷՎԱՄԻ ՂԱԶԷԹԱ

ԻԼԱՆԱԹ ՖԻՑԱԹԼԱՐԸ

1ինճի, 2ինճի վէ 3ինճի սահիֆէ գըր. 6
4ինճիւ սահիֆէ . . . . . . » 3
Մէվատտը նաֆիյա տախը պէնտլէր մէճճանէն գապուլ օլունաճագ վէ տէրճ օլունմայան էվրագ իատէ օլունմայաճագ տըր։

Իտարէխանէսի, Սթամպօլտա Պապը Ալի ճատտէսինտէ Նումէրօ 20 Ճիվէլէկեան մաթպաասընտա տըր։ Քեաֆֆէյի մէքաթիպ հագգընտա կ[illegible] ... սահիպ վէ մէսուլը ՑԻԳՐԱՆ ՃԻՎԷԼԷԿԵԱՆ Էֆէնտի մուրաճաաթ օլունա։

ՔԵՐՈՎԲԷ ԼԻՄՕՆՃԵԱՆ

Միւէլլիֆը մումայիլէյհին
«Մ[illegible] հէյ»
սէրլէվհալը
Թէէլիֆ էյլէմիշ օլտուղու 3 բէրտէլի տրամ
եարընտան իթիպարէն
կազէթամըզտա նէշր օլունաճագ տըր.

* *

Լիմոնճեան էֆէնտի եազը գալէմի օլան «Մ[illegible]» եարընքի ծունմաս էրթեսինտէն պէտ իլէ նէշր օլունաճաղընտա տախը վագը օլան ըլանըմըզը օգույան բէք չօգ զէվգալ պուլունան «Սարը Ինճիւ» րօմանը եէրինէ տէրճ խուլէսէսի զանընտա զէհապ օլարագ, քիմի իթաքրիրէն վէ քիմիսի չախսէն մաթպաամըզա պիլմիւրաճաա սիւվալ վէ իւ թիյաճը քէյֆիյէթ իժմիշ օլտուգլարընտան, պու զէհապըն պաթըլ օլտուղունը վէ մէգքիւր «Սարը Ինճու» րօմանընա քեմաֆֆիւսսապըգ տէվամ օլունուպ տիւքէր թէամրօ ցունը իլէ պէրապէր հէր իքիսի պիրտէն նէշր խուլէսէսինի իխպար ու իլան էյլէրիզ։

ԿԻՒՆԼԻՒՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ

Սօֆիատան վիւրուտ իտէն սօն խապէրլէրէ կէօրէ, Պուլկարիսթան հէյէթը նիյապէթի Սօպրանիյէ մէճլիսի թարաֆընտան ինթիխապ օլունաճագ պիր բրէնսէ պիր ան էվվէլ թէսլիմը խտարէի հիւքիւմէթ իժմէք արզուսընտա պուլունտուղընտան պինաէն Եվրօպանըն գապիլը գապուլ պիր նամզէտ թային իժմէսինէ ինթիզար իժմէքտէ օլուպ, Եվրօպատա պուլունան հէյէթը մէպուսէ ավտէթ խտէր իժմէզ Սօպրանիյէյի ինթիխապա տավէթ իժմէյէ գարար վէրմիշ տիր։

Ինթիխապ օլունաճագ բրէնս հագգընտա հէյէթը տիւվէլը մուազզամա արասընտա պիր իթթիֆագը էֆքեար հասըլ օլմագ իսէ, օ զէման հէյէթը նիյապէթ պիր Պուլկար բրէնս ինթիխապ իժմէսինի Սօպրանիյէյէ թէքլիֆ իտէճէք տիր։

Ինթիխապ օլունաճագ բրէնս տիւվէլը մուազզամատան թաստիգը մէմուլ կէօրէնմէզ իսէ, տէրագապ իտարէի հիւքիւմէթի տէրէօհտէ վէ պիր հէյէթը վիւքէլա թէշքիլ իտէրէք, թաստիգը մէմուլ բրէնսէթի իչին պատէհու տիւվէլը մուազզամայա մուրաճաաթ իտէճէք տիր։

Պուլկարիսթան հէյէթը նիյապէթի՝ էլէվէմ 4 Պուլկար նամզէտ ինթիխապ էյլէմիշ իսէ տէ, չիմտիլիք պունլարըն իսիմլէրինի պէյան իժմէյէ մինասիպ կէօրմէյօր իմիշ։ Հէյէթը նիյապէթ հէր հալտէ պու թէտպիրէ մուրաճաաթ իժմէք մէճպուրիյէթինտէ պուլունմայաճաղընը, վէ Պուլկարիսթան թարաֆընտան գապուլ օլունապիլէճէք պիր բրէնսին տիւվէլը մուազզամա թարաֆընտան իրաէ օլունաճաղընը իւմիտ իժմէքտէ իմիշ։

* *

Կաուլպարս էֆէնտի հազրէթլէրի Պապը Ալիտէն ալտըղը թալիմաթը հիւմիւ իտարէ վէ իճրա իտէմէսինէ մէսուն, միւշարիւլէյհին եէրինէ միւշիրանը ադամընտան պիրիսինին թաինինի միւթէսավվէր իսէ տէ, էլէվէմ պիր գարարը գաթի վէրիլմէտիկինի Լէվ[illegible] եազըյօր։

* *

Ժէնէրալ Գօլպարս՝ Սօֆիատան էմնիյէ միւֆարէգաթընտա Ռուսիա գօնսօլօսխանէսինին սըրքեաթիպի Մ. Սօմօֆը էվրագ վէ տէֆթէրլէրինի մուհաֆազասը իչին գօնսօլօսխանէտէ պըրագմըշ իմիշ։

Մէմուրը մումայիլէյհ տախը պիւտի պինա իքամէթ օլաճաղընտան, մէգքիւր էվրագ վէ տէֆթէրլէրի վէ գօնսօլօսխանէ սանտըղընտա պուլունան 500,000 ֆրանգը Սօֆիատա Ալէմանիա գօնսօլօսը Մ. Թիլմանա թէսլիմ էյլէմիշ տիր։ Գօնսօլօսխանէնին մուհաֆազասը՝ պիր գավազ իհալէ գըլընմըշ տըր։

* *

Ռուսիա մալիյէ նէզարէթի Սօֆիա միլլէթ պանգասընըն հէյէթը թէէսիսիյէսինէ մէգքիւր պանգայա պիր միլեօն ֆրանգ իգրազ իժմիշ օլուպ, վէգայիի ախիրէտէ Ռուսիա հիւքիւմէթի պանգը մէգքիւրը տիւյունը միւշքիլաթ իժմէք իչին անըդըն մէպլաղը մէգտարըն 300,000 ֆրանգըն խըժմըշ, վէ պանգա տախի մէպլաղը մէգտարը տէրհալ թէէտիյէ իժմէկի կիպի, պագը գալան 700,000 ֆրանգը տախի թէտարիք իժմիշ, վէ Պուլկարիսթանտա ադչէ ֆգտանը մէվճուտ օլմագլա պէրապէր պու մէպլաղա տօգունըլմամըշ իմի։

Վօ[illegible] Զա[illegible]ն պէյանընա կէօրէ, Ռուսիա հիւքիւմէթի պու կիւնլէրտէ պանգը մէգքիւրը եէնիտէն տիւյունը միւշքիլաթ իժմէք իսթէմիշ տիր։ Ֆիլվագը Ռուսիա մալիյէ նէզարէթի մէգքիւր պանգայա պիր թէլէկրաֆ չէքիպ, մէգքիւր 700,000 ֆրանգը նէ վագթ թէէտիյէ խտէպիլէճէյինի սիւալ իժմիշ օլմագլա, պանգա Ռուսիա հիւքիւմէթի նէ վագթ իսթէր իսէ բարա հազըր տըր ճէվապը վէրմիշ տիր։

* *

Պուրկազտաքի Ռուս գօնսօլօսը Մ. Եմիլեանօֆըն հարէքէթի իւզէրինէ, Պուրկազ ֆէսատըլըստա զըմէտուխալ օլան 3 Պուլկարըն մէգքիւր գօնսօլօսխանէտէ սագլանըմըշ օլմալարը չիւպհէսինէ մէպնի մէգքիւր գօնսօլօսխանէնին Պուլկար գարագօլլարը թարաֆընտան կէճէ կիւնտիւզ կէօզէտուլտիւկինի կէչէն կիւն եազմըշ իտիք։

Պուրկազ միւթէսարրըֆը պու միւշքիլ հալէ պիր նէթիճէ վէրմէք իչին Պուրկազտա Ռուս թէպաասընըն հըմայէսինի տէրէօհտէ իժմիշ օլան Ֆրանսըզ գօնսօլօսընա միւրաճաաթլա, մէգքիւր Ռուս գօնսօլօսխանէսինին թէհարրիւսի իչին միւսաատէ թալէպ էյլէմիշ տիր։

Ֆրանսըզ գօնսօլօսը թալէպ օլունան միւսաատէյի իժա իժմիշ օլմագլա, չու սօն կիւնլէրտէ թէհարրիւթը լաղվէ իճրա օլունմըշ տըր։ Պուլկար մէմուրլարը մէրգումըն ֆէսատճըլարտան հիչ պիրինի պուլամամըշլար իսէ տէ, իչլէրինտէն իքիսինին եանի Պուրկազ ֆէսատըլըստա վէ պէլէտիյէ սանտըղընըն եաղմա օլունմասը քէյֆիյէթինտէ զըմէտուխալ օլան Պալէֆ վէ Բօբօֆ նամ չախսլարըն Ռուսիա ինֆիֆօրմասը կիյէրէք վէ եալտըզ գօնսօլօսըն էչիւլարը արասընտա կիրիլէրէք Մ. Եմիլեանօֆ իլէ պէրապէր Զա[illegible] նամ Ռուս հարպ սէֆինէսինէ րաքիպ օլտուգլարը տըր։

Պուրկազ միւթէսարրըֆը իշպու թէհարրիյաթըն բէք տէ խօշնուտ օլմագտըղընը միւֆարէքաթ իժմէք իւզրէ իքէն, ֆէսատճըլարըն իչինտէ օլան Մ. Շիշմանօֆ՝ հէր նէրէտէն իսէ մէյտանա չըգըպ, իստիթիարը օլարագ թէսլիմ օլմուշ, վէ Ռուսիա գօնսօլօսխանէսինտէ սագլանմըշ օլտուղունը չէտտէն ինքեար իժմիշ տիր։ Մէրգումըն իֆատէսինին սահիհ օլուպ օլմատըղը անլաշըլմագ իչին տիվանը հարպտա մուհաքէմէ իտիլէճէք տիր։

ՄԸՍԸՐ

Լօնտրատա զաննը օլունտըղընա կէօրէ, Մըսըրտա տախը միւզաքէրաթը եագընտա Տէրսաատէթտէ Պապը Ալի իլէ Սըր Տ. Ուօլֆ արասընտա իճրա օլունմազա պաշլայաճագ տըր։

Գահիրէտէն Ինկիլիզ կազէթալարընա պէր վէճհը աթի պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ օլունմըշ տըր.

«Ֆրանսա բօլիթիգա մէմուրը Մ. տ'Օնէյ՝ հէր նէ գատար Տույունը Ումումիյէ սանըրգ հէյէթինին Ինկիլիզ ազասը Մ. Մօնէյ իլէ միւլագաթ իժմէմիշ իսէ տէ, Ինկիլիզ արգատաշլարընըն թարիխը թալիյէսի թայըն օլունմաղաճան էվվէլ Մըսըրտա Ֆրանսա վէ Ինկիլթէրա տէվլէթլէրինին աճվալինէ պիր նիզամ ու ինթիզամ վէրմէք իւզրէ տէվլէթէյնը միւշարէլէյհիմա արասընտա միւզաքէրաթըն իճրասը նագապիլ օլտուղունը Մ. տը Ֆրէյսինէնին խըժաֆատընտան էվվէլ տէֆհիմ էյլէմիշ տիր։ Համիթա Ֆրանսա՝ հալը հազըրըն (սթաթիւ գուօ) տէվամընը պիլէ թէլագգի իժմէքտէ օլուպ, լաքին Մըսըրտա իճրա օլունաճագ իսլահաթ իչինտէ իտարէի մուվագգաթէն խըթէմ իժմէքիաֆ վէ նիհայէթ իժմէք կիպի պիր պէյանաթտա պուլունմըշ տըր։

«Զաննը օլունտըղընա կէօրէ, եէնի Ֆրանսըզ գապինէսի՝ սէլէֆինին Մըսըրը բօլիթիգասընը ասլա թէպտիլ իժմէյէճէք տիր։»

* *

Սուաքիմըն 130 միլ մէսաֆէ ճէնուպինտէ վագը Թագըէ նամ քիւչիւք լիմանըն Իթալիա թարաֆընտան զապթ օլունտըղընա տախը ախիրէն Գահիրէտէ պիր շայիա զուհուր իժմիշ իսէ տէ, պու շայիանըն ասըլ օլմայըպ, հագիգաթը հալ չունտան իպարէթ իմիշ, եանի պիր Իթալիան հարպ սէֆինէսի Թագլա թան կէչէր իքէն, գօմանտանը՝ եէրլի չէյխլէրէ Սավաքա ավտէը պիր պայրագ վէրմիշ, վէ սահիլ իւզէրինէ տէ քէնտի միւրուրինին զիքրի իչին պիր նիշան տիքմիշ տիր։ Պատէհու սէֆինէ էնկինէ աչըլըպ, չէքիլէր տէ տաղըլմըշլար տըր։

* *

Ֆօնթ տ'Արգօ—Վալէյ՝ Մըսըրտա Ալէման ժէնէրալ գօնսօլօսը նասպ օլունմըշ տըր։

* *

Ռօմատան խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, Բրօբականտա հէյէթի Սուտանտա էսիր պուլունան Գաթօլիք Միսիօնէրլէրինի կէրի ալըպիլմէք իւմիտինտէ պուլունըյօր իմիշ։

* *

Ինկիլթէրա գրալիչասը՝ Մըսըրտաքի Ինկիլիզ զապըթանընտան 40 գատար զապիթէ Պ.Ն. (Համամ) նիշանընըն միւխթէլիֆ րիւթպէլէրինի իթա իժմիշ տիր։

ՏԷՄԻՐ ԵՕԼԼԱՐ ՎԷ ԳԱՐԱՆԹԻՆԱ

Ռումէլի Շըմէնտուֆէրլէրի թարաֆընտան մաթպաալարա պէր վէճհը աթի մալումաթ թէպլիղ օլունմըշ տըր.

Պիր չօգ կազէթալար՝ Եաթմէ իլէ Շարգի Ռումէլի արասընտա տէմիր եօլուն թաամիլ իժմիլկինի եազմըշլար իսէ տէ, պու հավատիս սահիհ տէյիլ տիր, զիրա գաթարլար հէր կիւն ուսուլէ միւնթազամէտէ իշլէմէքտէ օլուպ, անճագ եօլճըլար Մուսթաֆա Բաշատա ազթարմա խտիլմէքտէ տիրլէր։ Էտիրնէտէն Շարգի Ռումէլիյէ եօլճու վէ էշյա՝ հիչ պիր մանիա վէ թէէխիւրէ ուղրամագսըզըն սէվգ ու իրսալ օլունմագտա տըր։ Եալընըզ Շարգի Ռումէլիտէն կէլէն եօլճըլար Մուսթաֆա Բաշատա սըթմաիյէ գուրպինտէ մախսուսէն եարըլմըշ կէնիշ պինալարտա պէշ կիւնլիւք պիր գարանթինա պէքլէթիլմէքտէ տիրլէր։

Շարգի Ռումէլիտէն Էտիրնէյէ կէտէճէք քիւչիւք բաքէթլէր, կրուբօլար վէ բօսթա բաքէթլէրի գապուլ օլունուպ, պունլար եալընըզ Մուսթաֆա Բաշատա սըհհիյէ սըթմաիյէսինտէ թէթհիր իտիլմէքտէ տիրլէր։ Պուլաշըգ մազա զայըլը գապիլ օլան էշյա, մէսէլա զախիրէ, օթուն, թախթա, չարապ, մամուլաթ վէ զայիհայը՝ համիլէ վաղօնլարըլա սէվգ օլունմագտա իսէլէր, այնը վաղօնլարտա պիլա մանիա վէ ագթարմա օլմագսըզըն Շարգի Ռումէլիտէն Էտիրնէյէ կէթիրիլմէքտէ տիրլէր։ Եալընըզ չիւրիւմէյէ վէ պօզուլմայա գապիլիյէթի օլան էշյա, մէսէլա եաղմագ, թիւյ, պէզ, չուվալ, տէրի, հայվանաթ ֆիրէսի վէ պունա միւմասիլ էշյայի սաիրէ՝ չիմտիլիք հալտէ Շարգի Ռումէլի սըթմաիյէլարընտան Էտիրնէյէ նագլ խտիլմէքտէ տիրլէր։

ԻՍԹԻԳՐԱԶԸ ՃԷՏԻՏ

Տույունը Ումումիյէ իտարէսի մարիֆէթիլէ մէյտանը թէտավիւլէ չըգարըլաճագ եէնի պիր իսթիգրազ հագգընտաքի միւզաքէրաթա կէչէն հաֆթա եէնիտէն միւպաշէրէթ օլունմըշ, վէ միւզաքէրաթը մէգքիւրէնին խիթամ պուլմասը մէմուլ պուլունմըշ տըր։

Իշպու իսթիգրազ՝ 3 միլեօն Ինկիլիզ լիրասընտան իպարէթ օլուպ, 100տէ 5 ֆայզը, վէ գուրա ուսուլի իլէ 100տէ 2 րէսիւլմալի պուլունաճագ տըր։ Թահվիլաթըն նէ ֆիյաթլա բէխացագ խրաճ խտիլէճէկի հէնուզ գարարլաշտըրըլմամըշ տըր։ Իսթիգրազը մէգքիւրըն ֆաիզ վէ րէսիւլմալի 300,000 լիրաի Օսմանի թախմինըն օլունան Ատանա, Գօնիա վէ Էնգարէ վիլայէթլէրի աղնամ րուսումը իլէ թէէմինի խտիլմիշ օլուպ, մէպլաղը մէգքիւրը՝ մէգքիւր ֆաիզ վէ րէսիւլմալ իչին սէնէվի իգթիզա իտէն մէպլաղտան զիյատէ տիր։

Հիւքիւմէթը Սէնիյէնին իշպու եէնի իսթիգրազը 3 միլեօն լիրայա պալաղ իժմէսի՝ 1885տէն էվվէլ վատէլէրի հուլուլ իտուպ թէէտիյէ օլունմայան 1863, 1865 վէ 1873 իսթիգրազ թահվիլաթը վէ գուբօնլարընըն պէտէլլէրինի թէէտիյէ իժմէք մագսատինէ մէպնի տիր։ Պու միւսավէլէ իչին իգթիզա իտէն մէպլաղ՝ թահվիլաթը մէգքիւրէյի մէյտանը թէտավիւլէ խրաճ իտէն պանգալարա թէսլիմ խտիլմիշ օլմագ լազըմ կէլիր իմի։

Պու պապտէ գապուլ օլունան սուրէթը թէսվիյէ մուճիպինճէ, մէգքիւր իսթիգրազլարըն թահվիլաթը վէ գուբօնլարընըն անասընտան Խազինէի Ճէլիլէ մէճպուրիյէթինէ օլարագ 100տէ 20 թէնզիլ օլունուպ, պագը գալան 100տէ 80ինին նըսֆը, եանի 100տէ 40ը՝ եէնի իսթիգրազ թահվիլէրինտէն հասըլ օլաճագ մէպլաղ իլէ նագտէն թէէտիյէ օլունաճագ, վէ պագիյէ 100տէ 40ը տախի 1887 սէնէսի նիհայէթինէ գատար թէէտիյէ ու իրաէ օլունմայաճագ օլան վէ թասֆիյէ մէգքիւրէտէն սօնրա սատըր խտէճէք պիր իրատէ Սէնիյէ իլէ հիւքմիւնտէ [illegible] իլէ Տույունը Ումումիյէ թահվիլաթը միւպատէլէսինտէն թէսվիյէ օլունաճագ տըր։

(Լ. Թ[illegible])

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Նիւ-Եօրգ 15 գէկտ.

Պու կիւն էօլէնտէն սօնրա, Նիւ-Եօրգ պօրսասընտա պիր աթթիտալի վուգու պուլմուշ տըր։

Լօնտրա 16 գէկտ.

Ինկիլթէրրա պանգասը ագօնթօսունը 100տէ 5է իպլաղ էյլէմիշ տիր։

Բէթէրպուրկ 15 գէկտ.

Պապը կազէթալար թարաֆընտան Ալէմանիա ալէյհինտէ խուսումէթքեարանէ պէնտլէր նէշր իտիլմիշ օլտըղընտան, կազէթալարա կէօնտէրիլէն րէսմի պիր թէպլիղնամէտէ մէգքիւր պէնտլէր թաայիպ ու թէզէիֆ օլունմուշ տըր։ Իշպու թէպլիղնամէտէ չէօյլէ պէյան օլունմուշ տըր. «Ռուսիա՝ Ալէմանիանըն մէնաֆիինէ րիայէթ իժմէք նիյէթը գավիյէսինտէ տիր. Ռուսիանըն Ալէմանիանըն մէնաֆիինէ նիյէթը գավիյէսինտէ տիր. Ռուսիանըն զաֆէր նըրտա Ալէմանիա հիւքիւմէթի տախի Ռուսիանըն հայսիյէթինէ տօգունուր հալ ու հարէքէթտէն քէմալը իթինա վէ քէնտի նէֆսը ու թէքալիֆինի եալընըզ Ռուսիանըն արզու իժմէկի վէ Եվրօբանըն տախի նէֆրէթ պուլունտուղը սուլհը ումումինին մուհաֆազասընա հասր իժմէք տիր։»

ՇԻՐՔԷԹԸ ԽԱՅՐԻՅԷ

Միւէլլիֆ էֆէնտի,

Միւթէշէքքիլ կազէթանըզըն 456 նումէրօսու վէ 30 նոյեմբեր 1 գէկտէմբեր բազար էրթէսի թարիխլի նիւսխասընտա Շիրքէթը Խայրիյէ գայըգթանլարընտան Օսման գափթան ալէյհինտէ տէրճ օլունան պիր պէնտը մախսուս միւշահէտէի աճիզի օլտու։ Հալպուքի՝ տէյիլ եալընըզ Շիրքէթը մէգքիւրէ, իլլա Իսլամ վէ Խրիսթիյան քեաֆֆէի Պօղազ իչի խալգընըն հիւսնիւ թէվէճճիւհ վէ աֆէրինինի գազանմըշ, վէ ալէլխուսուս վագիֆէի մախսուսէսինի քէմալը տիգգաթ վէ մէհարէթլէ իֆրաասընտա թէճզիյէ գուսուր իժմէտիկինտէն մաատա, չու 10-15 սէնէ զարֆընտա Պօղազ իչի սուլարընտա թէսատիւֆ էյլէտիկի մախուֆ վէ միւհլիք աճվալը միւթէատտիտէտէ տէրհալ եէթիշիպ վաղիֆէի ինսանիյէյի քէմալը կէրմի վէ ճանսիպարանէ իֆա ու իճրա իլէ չէնտան պինչարէկեանը թախլիս իժմիշ օլմասը իլա տախի իպրազը ֆախր ու մէֆխարէթ իժմէքտէ պուլունան պէօյլէ պիր մաճիր գափթանըն, պու քէրրէ պու եօլտա թահգիր խտիլմէսի պիր հալ իլէ միւթէթէհիմ օլմասը եալընըզ Շիրքէթը մէգքիւրէ ինտինտէ տէյիլ, իլլա քէնտիսինի պիլէն վէ պիլմէյէն քեաֆֆէի նաս պէյնինտէ մաճիպը թէէհայիւր վէ թէաճճիւպ վէ թէէսսիւֆ օլմուշ իսէ տէ, չու ճիհանտէ ասըլըզ վէ սէպէպսիզ հիչ պիր չէյ օլմատըղը կիպի, պունուն տախի ասլ ու էսասը թէհարրի ու թէճէսսիւս օլունտուղտա, մէզքեար զատըն հագգընտաքի ուսուլսուզ զէմմէթ վէ քէտէրի վագըասը տէյիլի թէէմին ու իսպաթ իտէճէք տէր։ Չէօյլէ քի, եէտմը մէգքիւրատէն [illegible] նէօպէթի իսէ իլէ թէմիզ խտիլմէսի [illegible] պէրկէզիտէ օլտուղու տէյէրէ [illegible] թէկտիր [illegible] օլմագ լազըմ կէլէն [illegible] վէ [illegible] [illegible] իչին [illegible] էֆէնտիյէ [illegible] վէ [illegible] իլէ [illegible] տըր։

Ճէրիտէի Շարգիյէ

Պիզ՝ վագիֆէսինտէ թէճավիզը գուսուր իտէն մէմուրլարընըն թէէտիպ վէ միւճազաթը խուսուսընտա Շիրքէթը Խայրիյէնին խայրլը խտարէսինին իպրազ էյլէտիկի գայրէթ վէ միւսաարէաթը թագտիր վէ թաթպիգ իժմէքլէ պէրապէր միւճազաթի նէճավի մուհթաճ [illegible] սահիհ սէպէպլէրի մէյտանա չըգմագսըզըն պիր մէմուր հագգընտա պէօյլէ մաճիպը թէճզիյէ [illegible] օլուպ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]։

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Սրպիսթան սէֆիրը սապըգը Մ. Կրուիչ՝ էվվէլքի կիւն հուզուրը հազրէթի Բատիշահիյէ գապուլընտէն սօնրա վուգու պուլան տավէթը Սէնիյէ մուճիպինճէ պու ագշամ Մապէյնտէ թաամ իտէճէք տիր։

Պու կիւնքի նիւսխամըզտա միւնտէրիճ թէվճիհաթ ճէտվէլինտէ տախի կէօրիւլէճէյի վէճհէ, մէգքիւր րէսմը գապուլտէ հազըր պուլունան Սրպիսթան սէֆարէթի պաշքեաթիպի Մ. Միչէլ Միխայլօվիչէ 3ինճի Մէճիտի, վէ պիրինճի թէրճիմանը Մ. Թատէօս Թէրեան իլէ իքինճի քեաթիպի Մ. Ցակոմ Պօզօվիչէ 3ինճի Օսմանի նիշանը իհսան պույուրուլմըշ տըր։

Մ. Կրուիչ՝ տիւն Պապը Ալիյէ պիլագիժ, Խարիճիյէ նազըրը Սաիտ բաշա վէ միւսթէշարը Ցարուժիւն էֆէնտի հազրէթլէրինի զիյարէթ իլէ միւլագաթ իժմիշ տիր։

—Վուգու պուլան տավէթը Սէնիյէ իւզէրինէ Սատրազամ հազրէթլէրի՝ տիւն սապահ Մապէյնէ պիլագիժ, պագը իրատէյի Սէնիյէյի ախզ ու թէլագգի էյլէմիշ տիր։

—Ցաժիլիյէ նազըրը Մինիր բաշա հազրէթլէրինին տիւն Մապէյնէ ագիմէթլէ իլթիֆաթը Շահանէյէ նայիլ պույուրուլմուշ տիր։

—Թօգաթ միւթէսարրըֆը Լաթիֆ պէյ հազրէթլէրինէ նիւզուլ իսապէթ իժմիշ տիր։

—Հալէպ վալիսի սապըգ Ճէմիլ բաշա հազրէթլէրի ալէյհինտէ մահալլինէ վուգու պուլան չիքեայէթէ թէտգիգ իչին Հալէպէ կիժմիշ օլան Սահիպ պէյ հազրէթլէրի բաշա միւշարէլէյհին պու քէրրէ Հիճազ վալիլիքինէ թաեինի պույուրըլմասը իւզէրինէ Տէրսաատէթէ ավտէթ իժմէք իչին Պապը Ալիտէն րուխսաթ թալէպ իժմիշ իսէ տէ, հէնուզ Հալէպտէ գալմասը միւրը միւշարէլէյհէ էմր օլունմըշ տըր։

—Անատօլու Ճէմպէլէ Լիմանը էհալիսինտէն օլուպ, պիր վագթըտան պէրի թէճրիւվիզատէ իգամէթ իժմէքտէ օլան Ալէտտին Նաճմի Նամընտա պիր զաթ ալէյհինտէ վէ սէվաբըը ահվալինի միւսաիտէ [illegible] թիւրքճէ պիր րիսալէ նէշր օլունմըշ օլմագլա, րիսալէի մէգքիւրէն միւէլլիֆ վէ սահիպլէրի թարաֆը զապթիէտէն արանմագտա տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Արզրումլու Հարիգզատէկեանը իլէ Սագըզ, Գօնիա վէ սաիրէ հարէքէթը արզ միւսաայտէնինէ իանէ թօպլամագա մէմուր մէրքէզ գօմիսիօնը թարաֆընտան գօմիսիօնը մէգքիւր րէիսի Ալիշէ նազըրը Ճէվտէթ բաշա հազրէթլէրինին պիր թաշրի բաղըշլայա մախսուս տիւն Բաժրիգխանէյէ պիր լիրալըգ պէթէթ իրսալ օլունմըշ տըր։

Թահրիրաթը մէգքիւրէտէ Արզրումլու Հարիգզատէկեաննըն ահվալը զարուրէթ իշթիմալի նագլ ու պէյան օլունտուղը կիպի, պէշարէթը մէրգումունըն պիր գըսմ պաղլարտա վէ Թարլալարտա անպարլար տէրունինտէ եէրլէշտիրիլտիկի, վէ պիր գըսմը տա ճիվար գասապալարտա տաղըլտըղը, վէ հարիգըն թէէժիր զարար ու զիյանը 70 պին լիրայա պալիղ օլտուղը, վէ Բաժրիգխանէ կէօնտէրիլէն 1000 լիրալըգ պիլէթին 750 լիրասը Արզրումլու վէ 250 լիրասը զէյլէ միւսաայտէնինէ թախսիս օլունաճաղը իշար պույուրըլմըշ տըր։

ԹԷԱԹՐՕ

Կէչէն հաֆթա Պէյօղլունտա Թէաթրօի Ճէտիտտէ Խիգամ Ուսուլ. Ընկէրուժիւննըն իճրա իժմէկէ պաշլատըղը թէմթիլաթընտա պագը Նօգամանլար վուգու պուլմուշ օլտուղընտան, մէգքիւր Ընկէրուժիւն կէրէք նէզայիհը մէգքիւրէտէն տօլայը էհալիյի աճվալը մագ[illegible] հար օլմագ վէ կէրէք ինչաոր միւթէսավվէր օլան իքի մէքթէպլինին մէսարիֆը ինչայիյէսինէ պիր մէսար օլմագ իւզրէ Պէշիքթաշ թէլիգրաֆլարընտան միւրէքքէպ պիր գօմիթէ մարիֆէթիյէ գէկտէմպէրին 6րնճը ճումաիրթեսի ագշամը տախի Պէյօղլունտա Վէրտի Թէաթրօսունտա «Բէնայէ Դօգ» նամ Թիւրքճէ օբէրայը վէ «Տէլիքէրին հէքիմի» նամ գօմէտիայը իճրա իժմէյէ գարար վէրմիշ, վէ [illegible] մէգքիւրէնին պիր սուրէթը միւքէմմէլէ վէ միւնթազամէտէ թէմաշայէ վագ օլմասը իչին պէք չօգ չալըշըլմագտա սարֆը գայրէթ վէ իճթիհատ իտիլմէքտէ իսէ տէ, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] տըր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՎԻՃԱԿԱԳՐԱԿԱՆ ԳԻՏԵԼԻՔ

Ճէրիտէի Շարգիյէ նպատակ ունի իւր ընթերցողները լուսաւորել ազգային գործոց և խնդրոց վրայ։ Նա որքան կարելի է չեղած չէ իւր այս նպատակի ուղղութենէն։ Գիտեն իւր ընթերցողք թէ այս սիւնակաց մէջ յաճախ, գոնէ շաբաթը անգամ մը կը գրուին այնպիսի տեսութիւններ, որք կը վերաբերին Ազգին վարչական և գաւառական խրաց և գործոց վրայ, ինչպէս նաև եկեղեցական ինչ ինչ խնդրոց վրայ, որք կը ծագին երբեմն, և նկատողութեան կառնուին և կը տնօրինուին Ազգ. Վարչութեան Կրօն. Ժողովոյ կողմէն։ Այս անգամ Ճէրիտէի Շարգիյէ տարբեր նիւթի մը վրայ գրելով՝ որ շատ ժամանակէ ի վեր ի նկատ առնուելէ, մանաւանդ գրական ասպարէզին վրայ, զանց առնուած է, կը հրաւիրէ իւր ընթերցողաց մանաւանդ Ազգ. Վարչութեան խորին ուշադրութիւնը։ Այս նիւթն է մեր ազգային վիճակագրութիւնը, զոր այսօր կը հրատարակեմք, և որմէ պիտի տեսնուի թէ ո՛ր գաւառն ո՞րքան հայաբնակ թեմ և տուն ունի, և այդ գաւառներէն ո՞յք կըհանեն պանդուխտներ և գաղթականներ ի սփիւռս աշխարհի, և թէ պանդխտութիւնն ու գաղթականութիւնն ո՞ւր պիտի տանի մեր ողորմելի ազգն, եթէ այսպիսի կենսական խնդրոյ մը վրայ տակաւին ևս շարունակեմք մեր անտարբերութիւնն ու անհոգութիւնը։

Մեք որովհետև պարբերաբար գրած եմք մեր գաւառայնոց վարչական և ուսումնական եւայլն վիճակաց վրայ, ուստի այժմ կարգն եկած է այբուբենի կարգաւ նշանակել մեր Հայ գաւառաց վիճակագրութիւնը, կանխաւ խնդրելով գաւառացի հետախոյզ և բանգէտ ազգայիններէ, որ երբ սխալներ ունիմք այս մասին, հաճին զայնս ուղղելու ձեռնհասն ընել, որմէ շնորհակալ ևս կը լինիմք։

Աւասիկ անուանք այն գաւառաց որք ուղղակի Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան ենթակայ են։

	Թեմ	Տուն
1. Ադրիանուպոլիս (Էտիրնէ)	3	800
2. Ակն	5	1700
3. Ամասիա և Մարսուան	18	2500
4. Արապկիր	15	2300
5. Արղնի	8	1000
6. Բաբելոն (Պաղտատ)	2	150
7. Բաբերդ (Պայպուրդ)	25	1700
8. Բալու	44	2500
9. Բաղէշ (Պիթլիս)	37	3500
10. Բասեն	17	1900
11. Գաղատիա (Էնկիւրիւ)	16	3000
12. Դերջան	43	1500
13. Եգիպտոս	4	200
14. Եդեսիա (Ուրֆա)	8	2500
15. Երիզա (Երզնկա)	31	2200
16. Եւդոկիա (Թօգատ)	23	2500
17. Զմիւռնիա (Իզմիր)	9	3000
18. Կամախ (Քէմախ)	16	1100
19. Կարին (Էրզրում)	47	4500
20. Կեղի (Քղի)	34	2200
21. Կեսարիա (Գայսէրի)	26	5000
22. Կուտինա (Քէօթահիա)	2	2000
23. Ճանիկ (Չարշամպա)	25	2800
24. Մուշ	213	15000
25. Նիկոմիդիա (Իզմիտ)	33	10000
26. Նիկոպոլիս (Շ. Գարահիսար)	28	2500
27. Չարսանճագ	68	4200
28. Չմշկածագ	30	1500
29. Չնքուշ	2	800
30. Պայազիտ	27	1500
31. Պալըքէսէր	8	2100
32. Պիլէճիք	7	1500
33. Պրուսա	12	4500
34. Ռոտոսթօ (Թէքիրտաղ)	7	2000
35. Սեբաստիա	34	3400
36. Սղերդ	45	5000
37. Վան	340	25000
38. Տիգրանակերտ (Տիյարպէքիր)	(°)	
39. Տրապիզոն	47	3500
40. Քարբերդ	62	6000

Երուսաղէմ առանձին Պատրիարքութիւն, թեմք 6, տունք 150։

Անուանք գաւառացն, որք են ընդ իրաւասութեամբ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան։

	Թեմ	Տուն
1. Սիս	6	2000
2. Ատանա	6	5100
3. Հաճըն	3	3600
4. Հայլեա	20	2500
5. Հալէպ	3	1000
6. Այնթապ	1	2200
7. Մարաշ	3	2600
8. Զէյթուն	5	3100
9. Ֆռնուզ	12	2100
10. Անտիոք	8	1000
11. Կիւրին	1	1500
12. Տերէնտէ	1	500
13. Տիվրիկ	11	1600
14. Մանճըլըգ	25	3100
15. Մալաթիա	2	2400
16. Ատըեաման	2	1000
17. Եօզղատ	45	6150

Արդ՝ Կ. Պոլսոյ Պատրիարքութեան ենթարկեալ սոյն գաւառաց տուներու միահամուռ թիւը կը հասնի 135,000 գումարի մը, որ եթէ բազմապատկենք 6 անգամ, իւրաքանչիւր տուն իւր մէջ արու և էգ 6 հոգի պարունակող համարելով, 800,000է աւելի գումար մը կունենամք։

Նոյնպէս Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան ենթարկեալ գաւառաց Հայ տանց գումարն է գրեթէ 40,000, որ նոյնպէս եթէ բազմապատկենք 6 անգամ, իւրաքանչիւր տան մէջ արու և էգ 6 հոգի պարունակող համարելով, կունենամք 240,000 գումարը։ Սոյն երկու գումարներու յաւելումն ալ կը լինի մէկ միլիոնէ քիչ մը աւելի գումար մը։ Ուրեմն այս է մեր գաւառայնոց թուոյն ամբողջութիւնը։

Արդարեւ թէեւ այս թուոյն ճըշգութեամբ չենք կարող երաշխաւորել, առ ի չգոյէ օրինաւոր կատարեալ վիճակագրութեան, սակայն ամենայն ենթադրական հաշիւներ քիչ ու շատ կապացուցանեն այս թուոյն ճշգութիւնը, ինչպէս որ յայտնի է թէ տերութեան կողմէն հրատարակուած և թէ Երուսաղէմի պարտուց բարձման համար ձեռք առնուած ինչ ինչ վիճակագրական տեղեկագրութիւններէ։

Բայց թէ ո՞յք են այն գաւառներ, որք տարուէ տարի աճագին քանակութեամբ իրենց մէջէն դուրս կը հանեն պանդուխտներ կամ գաղթականներ, աւասիկ. Վան, Մուշ, Սեբաստիա, Բաղէշ, Բալու, Ակն, Արապկիր, Բաբերդ, Կամախ, Քղի, Չարսանճագ և Չմշկածագ։ Սոքա իրենց պանդուխտ և գաղթական զաւակները կ՚սփռեն ընդհանրապէս Կ. Պոլսոյ և քանի մը ծովեզերեայ գաւառներուն մէջ, թէեւ Վանցիք և Մշեցիք Կ. Պոլսոյ ճանապարհէն զատ՝ Տփխիսու (Թիֆլիս) ճամբան ալ գիտեն։ Այս պանդուխտներու և գաղթականներու թիւը այժմ, ինչպէս կը հաստատեն ենթադրական ամէն հաշիւներ, հարիւր հազարը կանցնի, ո՞րքան աճագին և մեծ թիւ։

Պանդխտութեան կամ գաղթականութեան աղետալի հետեւանաց վըրայ շատուշատ խօսուած լինելուն համար, աւելորդ է այժմ մեզ ևս զնոյնս կրկնելը։ Իսկ բարձման կամ գէթ ըստ մասին առաջքը առնելոյ նկատմամբ թէև շատ դարմաններ և բազում միջոցներ ցոյց տրուած են ազգային զգայուն գրիչներէ, այլ սակայն այդ դարմաններէն ոչ մին նկատողութեան առնուած և ոչ միջոցներէն մին գործադրուած է ցայժմ։

Արդարեւ թէեւ մէկ կողմէն գոհ եմք որ ամուսնութեան նշանակութիւն կը տրուի մեր գաւառաց մէջ, այլ սակայն այդ նշանակութիւնն ինքնին կը կորուսանէ իւր կշիռը և օգուտը, երբ հաշուենք թէ պանդխտութենէ ու գաղթականութենէ, զորս կարտադրեն ամէն տարի ի վերև նշանակեալ գաւառք, Ազգին սրտին վրայ բացուած աճելի վէրքն ամուսնութիւնն անկարող է գոցելու, մանաւանդ որ Կ. Պոլսոյ Հայ գաղթականութիւնն ևս ամուսնութենէ խորշելուն ու փախչելուն համար գաւառայնոց ամուսնութենէ արտադրած թիւը կլանելու վրայ է, որ ըստ մեզ գժբաղդութեանց գժբաղդութիւնն է հայ ազգին գոյութեանն ու յարատեւութեան նկատմամբ։

Ինչ որ ալ լինի, ազգային բոլոր գործիչներուն վրայ ամենամեծ պարտականութիւն կայ, ամէն տեղ, ամէն տեղ խօսիլ, գրել և գործել պանդխտութեան ու գաղթականութեան առաջքն առնելու, և ամուսնութեան կարեւորութիւնը հասկցնելու համար մեր ժողովրդեան։

Այս պարտականութիւնը գործադրելու կոչումն ունին առաւել ևս եկեղեցականաց և վարժապետաց դասն, թէև այդ դասն ևս, աւա՜ղ, այսպիսի կոչման մը ծառայելու համար, այսօր չունի այն դիրքն ու համգամանք, զոր ունենալու էր։ Ի՞նչ կը յուսացուի դասակարգէ մը, որ ինքն ևս լքեալ մ՚է ... և անկարող իւր իսկ գոյութեանը ու զարգացմանը նկատմամբ բան մը ընելու։ Կը սարսափիմք արդարև, երբ կը տեսնենք այս երկու դասակարգին վրայ կատարուած եղծելի պատմագրի սա ոսկեղէնիկ խօսքը. «Եւ որ ընդ խաւար գնայ, այլում ոչ կարէ առաջնորդել ճշմարտութեան լուսով»։ Այսպիսի բացայայտ տեսարանի մը առջև ամէն զգայուն և ազգասէր Հայու՝ ազգին վրայ մաղթել կը մնայ Աստուծոյ այցելութիւնը, զոր մեք ևս ի սրտէ կը մաղթեմք, քանի որ անտարբերութիւնն ու անհոգութիւնը հասած պաշարած են զմեզ և ոչ ինչ զմեզ կ՚սթափէ ի գործ ուղղութեան առ սէր ազգի և հայրենեաց։

Սոյն այս գաւառներէն զատ՝ կան ուրիշ գաւառներ ևս, որք այլեւայլ իշխանութեանց ներքեւ կը գտնուին, յորս ցրիւ են Հայք, որք և նուազելու վրայ են այլեւայլ պատճառներով։

Ի ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ

	Տուն
Սօֆիա	10
Վառնա	250
Շումլա	150
Րուսճուգ	150
Սիլիսթրէ	80
Հաճի օղլու Բազարճըգ	15

ՅԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՌՈՒՄԷԼԻ

Ֆիլիպէ	150
Թաթար Բազարճըգ	40
Իսլիմիա	40
Աճեօլու Պուրկազ	15

Ի ՌՈՒՄԱՆԻԱ

Պուգրէշ	250
Բրէյլ	40
Ֆօքշան	150
Թըրօ-Հօցնա	80
Ռոման	170
Պագօֆ	40
Եաշ	140
Պօթօշան	300
Կալաց	50
Իպրայիլ	20
Թուլչա	80
Պապա տաղ	25

ՅԱՒՍՏՐԻԱ

Սըրչօվա	120
Գումբ	25
Լէմպէրկ	60

Իսկ Կ. Պոլսոյ Հայոց գումարն է գրեթէ 100,000 արու և էգ, ի բաց առեալ Հայ պանդխտաց թիւը, որ կը հասնի գրեթէ 80,000ի։ Կ. Պոլսոյ բնիկ Հայոց թուոյն կէսէն աւելին էգ է, այսինքն մէկ արուի դէմ երկու էգ ըստ վերջին վիճակագրութեան Օսմ. պետութեան։ Ի՞նչ տըխուր պատկեր Կ. Պոլսեցի Հայոց ամուսնութենէ խորշելուն . . . .

Իսկ ի Ռուսաստան Հայկական գաւառաց անուանքն են,

	Թեմ	Տուն
Երևան	500	45000
Կարս	55	3400
Ղարապաղ	135	15500
Շամախ (Բագու)	45	4000
Տփխիս (Թիֆլիս)	250	43500
Աժտէրխան	18	5600
Պէսարապիա	25	7000

Ի Պարսկաստան Հայք են,

	Թեմ	Տուն
Թէպրիզ (Դաւրէժ)	47	4500
Ասպահան	(°)	3600

Իսկ Հայք ի Հնդկաստան գրեթէ սպառելու վրայ են ի Կալկաթա, ի Մատրաս, ի Պաթաւիա, ի Սինկափուր և այլն Հայոց թիւն երեք չորս հարիւրի հազիւ կը հասնի։

Այս հաշուէն դուրս է Հայ Կաթոլիկաց և Բողոքականաց թիւը, զոր չեմք կրցած ցարդ ճշդել, նոցա պաշտօնատանց կողմէն այս մասին ունէ հրատարակութիւն մը մինչև ցարդ տեսած չլինելով։

Մեք սոյն վիճակագրութիւնը յառաջիկայ տարուան (1887) Օրացուցի մէջ հրատարակեցինք, ի ձեռն Պաղտատլեան տպարանի, Ազգ. Հիւանդանոցի օգտին սահմանեալ այդ ձեռնարկութեան մէջ փոքր ինչ բարոյական ծառայութիւն մը ընելու փափաքաւ։ Եւ այժմ սոյն տողերն ևս լրագրոյս մէջ զետեղելու մտադրութիւննիս ալ ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ նոյն մեր գործը առաւել ևս ազգին մէջ տարածելու և ծաւալելու նպատակաւ, որպէս զի ամէն Հայ սոյն կարեւոր խնդրով հետաքըրքրուելու առիթն ու պատեհութիւնն ունենայ։

Խօսեցանք ահա Հայոց ազգի արդի վիճակագրութեան վրայ, համառօտ՝ որքան կարելի է, թողլով որ այս մասին աւելի լիուլի նոքա խօսին, որք մենէ աւելի ձեռնհասութիւն և կարողութիւն ունին։ Մեր նպատակն ու բաղձանքն այս է որ մեր ամբողջ ազգն առանց իւր ցրիւ վիճակին նայելու՝ այնպիսի դիրքի մը վերածուի, որով կարելի լինի—գէթ բարոյական կապով մը—ամէն Հայ իրար ճանչելու և իրար ընդգրկելու, թէ՛ մերձաւոր և թէ՛ հեռաւոր սահմանաց մէջ, և ազգային միութիւնը նուիրագործուի ամէն ուրեք, կէտ նպատակի ունենալով պանդխտութենէ խորշիլը, ընտանեկան սրբութեան պահպանութիւնը ամուսնութեամբ, ըստ օրինաց Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ Հայ ընդ Հայոյ, սիրելութիւն հայրենի յիշատակաց և կաթոգին և ըղձակաթ սէր ի պահպանութիւն ազգային աւանդութեանց։

ՎԱՀԱՆ Վ. ՏԷՐՄԻՆԱՍԵԱՆ

1886 դեկտ. 3

ՌՈՒՍԻԱ ՉԱՐԸ
ՎԷ
Մ. ՏԸ ԿԻԷՐՍ

Բէթէրսպուրկտան Բօլիթիշէ Գօրէսբօնտէնց կազէթասընա պէր վէճհը աթի եազըլըյօր.

Պիր միւտտէթտէն պէրու կազէթալար Թարաֆընտան պիր Թագըմ արաճիֆ նէշր օլունմագտատըր. Էֆքեարը ումումիյէ՝ պու արաճիֆի հավատիսը սահիհէ կիպի Թէլագգի էյլէյէրէք, Րուսիա իմփէրաթօրունըն ֆիքրը սիյասիսի իլէ խարիճիյէ նազըրը Մ. տը Կիէրսին ֆիքրի միյանընտա պէօյիւք պիր ֆարգ օլտուղունը զանն խտիյօր։

Պու եօլտա արաճիֆ Րուսիա տախիլինտէ նէշր օլունտուղը հալտէ, մէմալիքը էճնէպիյէտէ սահիհ կիպի թէլագգի օլունտուղընա Թէաճճիւպ օլունամազ. Հալպուքի պազը վուգուաթ՝ պու արաճիֆին սըհհաթսիզլիղինի իսպաթ իթմէքտէ տիր։ Էզճիւմլէ ժէնէրալ Գօլպարս՝ Բէթէրսպուրկա միւվասալէթինտէ չէհրը մէզքիւրտէ 2 կիւն գալտըղը հալտէ, Րուսիա խարիճիյէ նէզարէթի մէմուրլարընտան հիչ պիրի իլէ կէօրիւշմէքսիզին իմփէրաթօր իլէ միւլագաթ իթմէք իւզրէ Կաչինայա ազիմէթ էյլէմէսի՝ պու արաճիֆին աղըրը օլտուղընա տէլիլ աատ օլունմուշ տըր։

Պունունլա պէրապէր պու վագաա՝ իմփէրաթօրուն բօլիթիգասը պաշգա վէ Մ. տը Կիէրսին բօլիթիգասը պաշգա օլտուղունը իսպաթ իտէմէզ։ Պու վագաա՝ եալընըզ ժէնէրալ Գօլպարսըն Պուլկարիստանտա Րուսիա հիւքիւմէթինին վէքիլի օլմայըպ, իմփէրաթօր Թարաֆընտան տօղրուտան տօղրույա կէօնտէրիլմիշ պիր մէմուրը մախսուսու օլտուղունը աչըգ կէօսթէրմէք արզուսունտան իլերի կէլմիշ տիր։

Պրէնսլէնէյէ Րուսիա բօլիթիգասընը անլամագ իչին Թէսատիւֆի պազը վագայա էհէմմիյէթ վէրմէյէլիմ, իշին էսասընա աթֆը նազար իթմէք լյազըմ կէլիր։

Եղճիւմլէ Պուլկարիստանտա պուլունան Րուսիա մէմուրինը սիյասիյէսինին ճէլպի՝ Մ. տը Կիէրս Թարաֆընտան տէրմէյան օլունարագ Չար Թարաֆընտան գապուլ օլունմասը՝ իմփէրաթօրը միւշարէիլէյհ իլէ խարիճիյէ նազըրը միյանընտա իթթիֆագը էֆքեարը պէրքեմալ օլտուղունա պիր տէլիլ տիր։

Մահէզա Մ. տը Կիէրսին մէսլէքը սուլհփէրվէրանէսի՝ Պուլկարիստանըն Րուսիա սաքէրի Թարաֆընտան իշղալինի մէն իթտիկի տախի ինքեար օլունամազ։

Տիկէր Թարաֆտան ժէնէրալ Գօլպարս ալէյհինտէ մաթպուաթը էճնէպիյէ Թարաֆընտան եազըլան մէգալաթ՝ իմփէրաթօրըն հիտտէթինի մուճիպ օլտուղընտան, իմփէրաթօրը միւշարէիլէյհ՝ պու նէշրիյաթը Թաստիգ իթմէտիկինի կէօսթէրմէք իչին ժէնէրալ Գօլպարսը պիր սուրէթը

(27)

ՍԱՐԸ ԻՆՃՈՒ

ՄՈՒԷԼԼԻՖԻ
ԺՕՐԺ ԹԻԱՅԷՆ
ՄՈՒԹԷՐՃԻՄԻ ԱՆՏՈՆ ԱԼԻՔ

Ամիր.— Սէ՞ն մի խապէր վէրէճէքսին. Եօյլէ պիր պիր չէյ եարաճագ օլուրսան, սէն տէ մահձուպ օլուրսուն։ Հաթթա պիզի վիգայէ վէ մուհաֆազա վէ լիւզումը Թագտիրինտէ պիզի միւտաֆաա իթմէք իչին բէք պէօյիւք ֆէտաքեարլըգլըր իխթիյար էյլէրիմ։ Սէնի հապս իթտիրտիմ իսէ, սէնի պուրայա կէթիրթտիմ իսէ, վէ հաթթա պէնիմ գուտրէթիմին նէ տէրէճէ օլտուղունը սանա անլաթմագ իսթէտիմ իսէ, սէնի պօզմագ մագսատըյլա տէյիլ իտի։ Մագսատըմ սէնի պօզտըրմագ օլսա իտի, բէք գօլայ չէյ իտի. վէ նաչըլը եօյլէ պիր եէրէ նագլ իթտիրիր իտիմ քի, քիմսէ պուլամազ իտի։ Մագսատըմ սէնի պիզէ միւթթէֆիգ իթտիրմէք տիր. տօսթ տէյէմէմ, չիւնքի սէնին գալպինտէն անլայօրում քի տօսթլըգ նէ՛ տէմէք օլտուղունու խասլէթլէրին եօգ։ Շու սըրատա՝ հէմ սէնին վէ հէմ տէ պիզիմ զարարըմըզ հէր պիր տիր, վէ հէր իքի Թարաֆ այնը մագսատա խըզմէթ իթմէքտէ տիր։

Ժօէ Թէհաճճիւպ իթմէյէ պաշլատը։

Ամիր.— Էվվէթ, այնը մագսատա. սէնին ուզագտան Թէյալլուգին օլան պիր գըզ վար, Բաուլ տը Պլինեագ նամընտա պիր Ֆրանսըզ։ Պու ատամ պիր գաչ տէֆա պիզիմ Հինտիստանտա կէլիպ կիթմիչ տիր, չիմտի Բարիստէ տիր։ Տահա տիւնքի կիւնէ գատար Լօրտ Րիչմօնըն գօնաղընտա իգամէթ իթմէքտէ իտի։ Սէն պու Ֆրանսըզը սէվմէզսին, վէ ժէրգումըն մէյտանտա գալտըղը սըրանտա, պու կիւն ճէսիմ պիր մէյլող փէտա իթմէկէ տէ հազըրսըն.— տէտի։

Սըր Ժօէնին Թէհաճճիւպի կիթտիքճէ արթմագտա իտի։ Շու զարիֆ շախսըն քէնտի գալպինտէքի հըսսիյաթը պու տէրէճէ սահիհ սուրէթտէ պիլմէքտէ օլմասընտան տօլայը, եըլտըրըմ վուրմուշ կիպի տօնմուշ գալմըշ իտի։ Լաքին տէրհալ քէնտինի Թօփլայըպ, արթըգ օ ատամլար իլէ խուսումէթտէ պուլունմագա մահալ գալմատըղընը, հաթթա օնլար իլէ իթթիֆագ իթմէք իգթիզա իթտիյինի, վէ չիւնքի վուգուաթը Կրաա տինլէյէճէք օլուր իսէ, նէ տէրէճէ մէմնուն օլաճաղընը Թէէմմուլ իթմէքտէ իսէ տէ, Բաուլ տը Պլինեագ կիպի խալիս վէ էհլի բըրզ պիր քիմսէնին էօլմէսինի արզու իթտիյինի տէ իգրարէ ճէսարէթ իտէմէզ իտի։

Ամիր.— Էյ նասըլ, եանըլըյօր մըյըմ։

Ժօէ.— Խայըր, սէօյլէտիքլէրին սահիհ տիր. Պլինեագ պէնիմ տուշմէնիմ տիր։

Ամիր.— Եանի սէն օնըն տուշմէնի սին, չու հալտէ պիզիմ արամըզ պուլունաճագ ... Սանա եարտըմ իթմէք իսթէրիզ. Ֆօրգմա սէն հիչ պիր զաման կէօրիւնմէզսին, պէրէնկին արգասընտա կիզլէնիրսին. Սէնին տէ խսթէտիյին պու տըր, տէյիլ մի։ Կէօրիւյօրսուն եա՛, սէն սէնին հէր արզունու իթմէք Թարաֆընը իլթիզամ իտէյօրում։

Ժօէ շու սօն քէլիմէլէրտէն քէնտի քէնտինէ պիլէ մահճուպ օլմագտա իտի։ Չէնկէլի գըզարտը, ագ գալտը քի հէր չէյտէն վազ կէչիպ.— Պէն պիր ասըլզատէ իմ, Պլինեագ պէնիմ Թէալլուգատըմ օլան պիր գըզը տօյթուրում տըր, վէ սիզէ գարշը պէն օնու մուհաֆազա վէ վիգայէ իտէճէյիմ,— տէյիւ մէյտանա գօյմագ իսթէրտի, Կրաաըն սըֆաթը կէօզէ կէօրիւնէ տիքիլմէքլէ, վէ ճանէն վէ պէտէնէն քէնտիսինի մէրգումէյէ ֆէտա իտէճէյինի խայալընտա ճանլանտըրաճագ Թէհաճճիւտ իթմիչ օլտուղը խաթըրլընա կէլմէքլէ.

—Էվվէթ, Բաուլ տը Պլինեագըն մահվ ու նապէտիտ օլմասընը կէօրմէք արզուսընտա իմ.— տէտի։

Ամիր.— Բէք ալէա, բէք ալէա, գարարըմըզ գարար տըր, սէն պաշ օլ գօմանտա էթ, պիզ տէ գօլ մագամընտա իճրա իտէրիզ.— տէտի։

Ժօէնին պիր արալըգ զամիրինտէ զուհուր իթմիչ օլան րահաթսըզլըգ պիր քէրրէ միւնտէֆի օլտուղտան սօնրա, արթըգ չու հալտէն իսթիֆատէ իթմէքլիյէ գարար վէրէրէք.

—Տինլէյին, Մ. տը Պլինեագըն էլինտէ պիր մէքթուպ վար տըր քի, պէնիմ սէվմէքտէ օլտուղում պիր քիմսէյի կիւնիւն պիրինտէ օ մէքթուպ իթհամ իտէպիլիր։ Պու մէքթուպը եազան պիր գարը տըր, պու մէքթուպ սիզին իչինիզ հիչ պիր վէճհ իլէ եարամազ. Բաուլ տը Պլինեագ մէզքիւր մէքթուպը տայիմա իւզէրինտէ Թաշըյօր օլմալը տըր։ Պու մէքթուպը ալըն պանա Թէսլիմ իտին, սիզէ ագըյին-տէ ային Ինկիլիզ ալթունը վէրէյիմ։

—Մէքթուպը ալըրըն, վէ բարանը տա սագլարըն. Խլէրլէտէ զանն իտէրիմ քի պիրպիրիմիզէ մէնֆաաթըմըզ տօգունապիլէճէք . . . —տէտի։

8

Պալատէքի վուգուաթ իւզէրինէ իւչ կիւն միւրուր իթտի։ Պու իւչ կիւնիւ Բաուլ տը Պլինեագ զայէթ մահզուն վէ գէհնի մէշղուլ օլտուղը հալտէ, իգամէթկեահը իթթիխազ իթմիչ օլտուղը Թրօնշէ սօգագընտա վագը պիր լօգանթատա կէչիրտի. իգամէթ իթմէքտէ օլտուղը տաիրէ, իքի օտա իլէ պիր իւչիւնճիւ քիւչիւք օտատան միւրէքքէպ իտի։ Այնը տաիրէտէ նէրտիւվէնտէն ալթը կիպի քիւչիւք պիր եէր տէ սատըգ Իվէզ Պրէնէ մուխաֆազա օլունըրտան, օ տա օ տէյիքտէ եաթար իտի։

Պրէն էֆէնտիսինին միւքէտտէր օլտուղունը վէ լօգանթաըն պուճաղընտա, սաաթլար իլէ գալըպ պիր էէրէ չըգմատըղընը կէօրէրէք, քէնտի սախի մահզուն վէ միւքէտտէր օլուր իտի։

Բաուլ տը Պլինեագ՝ գուվվէթլի գալպէ մալիք պիր քիմսէ օլուպ, հէր նէ գատար պիր չիֆթ զայէթ տիլպէր կէօզլէր, մըգնատըս խինէսի կիպի քէնտիյի ճէլպ իթմէքտէ իտի իսէ տէ, միւմքին մէրթէպէ մուգավէմէթ իտուպ, զամիրինի վէ գալպինի Թէֆթիշ իթմէքտէ իտի։ Հիսս էյլէմէքտէ օլտուղը քէտէրէ պիր չարէ պիր իլաճ օլամայաճաղընը գանաաթ հասըլ իթմիչ իտի։ Գալպինտէ էյգաթիկէրինէ գըտա իքի հըսսիյաթ պօղուշմագտա իտի, պունըն պիրի եըլտըրըմ տարպէսի կիպի հէր Թարաֆընը իհաթա իթմիչ օլուպ հէնուզ զուհուրէ աֆթէ օլան պիր աշգ, վէ տիկէրի տախի Կրաա Հօթրօըն հուքմիւնտէն, վէ քէնտի նամընը վէրէճէյի վէ զէվճէսի օլաճաղը մէրգումէ ալչագ պիր գըզըն զէվճէյէթինտէն գութուլմուշ օլմասը Թէսէլլիսի իտի։ Շու Թէֆթիշի զամիր սըրասընտա, Լօրտ Արթիւր Րիչմօնտախի Թապիի կէօզիւ էօնիւնէ կէլտի։ Մումաիլէյհ Լօրտ կիպի քէնտիսինէ տայիմա էյիյի տօգունմըշ օլան պիր զաթ իլէ վուգու պուլան գաթըլ միւնասէպէթտէն տօլայը Թէէսսիւֆ իթմէքտէ իտի։ Անճագ պու պապտէ զամիրի րահաթ օլտուղընտան, վէ պիր համլաա քէնտիսինէ անալըգ իթմիչ օլան Լէտի Հօթրօըն հէմ գալպինի գըրմագ, վէ հէմ տէ հայլի հայաթընը գըյթ իթմէք միւմքին օլամայաճաղընը փէհմ էյլէտիյինտէն, պիր զաման կէլիպ տէ Լօրտ Րիչմօնըն հէր չէյի հագիգաթը հալինէ ակեահ օլաճաղընա, վէ մուհապպէթը գատիմէսինի Թէքրար իպրազ իտէճէկինէ իւմիտվար օլմագտա իտի։

(Տեւելի)

ֆէվգէլատէտէ գապուլ էյլէմիշտիր։ Ժէնէրալ Գօլպարըն մաղշար օլտուղը հիւմիւ գապուլ՝ Զար իլէ Մ. տը Կիէրս միյանընտա պիր իւմթիլաֆը էֆքեար պուլունտուղընա պիր տէլիլ օլմալըպ, մաթպուաթը էճնէպիյէնին նէշրիյաթընտա գարշը պիր էֆքեար օլտուղընա շիւպհէ եօգտըր։

Պինաէն ալէյհ Ռուսիա իմբէրաթօրը իլէ Մ. տը Կիէրս միյանընտա իթիլաֆը էֆքեար մէվճուտ օլմատըղընա տաիր տէվէրան իտէն ըրվայաթըն քեաֆֆէսինին արաճիֆտէն իպարէթ օլտուղը աշիքեար տըր։

ՍՕՆ ԲՕՍԹԱ

ՊՈՒԼԿԱՐԻՍԹԱՆ ՎԷԳԱՅԻՒ

Բէթէրսպուրկտա ըրվայէթ օլընտըղընա կէօրէ, Ռուսիա հիւքիւմէթի Թարաֆընտան Պուլկար մէսէլէսի հագգընտա եէնի պիր Թաքրիրաթը ումումիյէ տաղա իրսալ օլունուպ, պունըն միւնտէրիճաթը՝ պիր սուրէթը սուլհճույանէտէ պուլընմաղըպ պէրապէր, Պուլկարլարըն էքսէրիյէթի Ռուսիա իչին ըղհարը թէվէճճիւհ իթմէքտէն վէսաիթը ճէլպէտէ իլէ մէն խուլութիկի տաիր Թաահհիւրաթը մէզքիւրէտէ իշար իտիլմիշ պուլընաճագ տըր։

* *

Բէթէրսպուրկտան գէնտ. 11 Թարիխլիւ աթիտէքի թէլէկրաֆ եազըլմըշ տըր.

«Ժէնէրալ Գօլպարըն միւվասէլէթինտէն պէրու աճվալը հաղրէյէ տաղա զիյատէ պիր քիւշայիշ վէ սարահաթ փաթը օլմըշ տըր։ Զար՝ տէվլէթլէրէ իւմթիլաֆ վէ գարըշըգլըղը մուճիպ օլաճագ հէր մումէլէյէ մուխալիֆ կէօրիւնիյօր։ Ռուսիանըն Տէրսատէթ սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆ՝ Պուլկարիսթանըն իշղալը տարաֆտարը իտէ տէ, Ժէնէրալ Գօլպարը պունըն պիւսպիւթիւն աքսի պիր էֆքեարտա պուլընուպ, մումաիլէյհին զամանընձա մէսէլէ մուտախալէյի աւրուպայէտէն պաշգա պիր չէյ իլէ հալլ օլընամայաճագ, վէ հէյէթը նիյապէթին տէվրիւլմէսի քէնտիսինէ էնճիւմէնի պիր մուվաֆֆագիյէթ օլաճագ տըր, զիրա Ժէնէրալ Գօլպարըն խտատասընա կէօրէ, հէյէթը նիյապէթ ազալարը պիրէր գուգլա օլուպ, պունլարըն իւյլէրինի պաշգալարը չէքէրէք զնաթմագտա տըրլար։ Ասըլ մուխալէֆէթ՝ ասքէր գումանտանլարը Թարաֆընտան վագը օլուպ, պունլար՝ էվվէլ պէ էվվէլ Ռուս զապիթլէրինի կէթիրտաճէք օլան պիր հիւքիւմէթի տալա գապուլ իթմէյեճէկլէր տիր։»

* *

Վիէննատան չէքիլէն պիր թէլէկրաֆա կէօրէ, Պուլկար հէյէթը մէպուսանի կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ ուզուն պիր բաբօրթօ Թանզիմիյլէ մէշղուլ օլմուշ վէ մէզքիւր բաբօրթօյը Սօֆիա հիւքիւմէթինէ իրսալ իթմիշ տիր։

Ռուսիա, Ալէմանիա վէ Իթալիա տէվլէթլէրինին Վիէննա սէֆիրլէրի՝ Պուլկար մուրախխասլարըն էնմիշ օլտըգլարը Կրանտ Օթէլէ գարթ տը վիզիթլէրինի կէօնտէրմիշլէր տիր։ Ինկիլթէրա սէֆարէթի մասլահաթկիւզարը Մ. Ֆիլիբս տախի մումաիլէյհիմէ ուֆագ պիր վիզիթա վէրմիշ տիր։

Պուլկար հէյէթը մէպուսանինին մէմուրիյէթը մախսուսէսի տիւշարը միւշքիլաթ օլմամագ իչիւն, Պուլկարիսթանտա իճրասը միւթէսավվէր օլան միթինկլէրին վուգու պուլմայաճաղը Սօֆիատան խապէր վէրիլիյօր։

* *

Նոյէ Ֆրայէ Բրէսսէնին պէյանընա կէօրէ, Ռուսիանըն նամզէտի օլան բրէնս տը Մինկրէլի ալէյհինտէ Պուլկար կազէթալարը Թարաֆընտան հագարէթ օլընտըղը ճիհէթլէ, Կաուլպարս էֆ. հազրէթլէրի՝ օլպապտէ Պուլկարիսթան հիւքիւմէթինէ շիքեայէթ էյլէմիշ տիր։

* *

Պուլկարիսթան հիւքիւմէթի՝ Իսլիվնիա ֆէսատը հագգընտա իճրա իթտիկի մուհաքէմէնին էվրագընը նէշր իթմէք էֆքեարընտա օլուպ, էվրագը մէզքիւրէ միյանընտա բէք էհէմմիյէթլի եազը ինֆշա իտէր պիր Թագըմ քեաղըտլար տա վար իմիշ։

* *

Պուլկարիսթան հէյէթը մէպուսէսի՝ Վիէննատա Օսմանլը սէֆիրի Սաատէթլու բաշա հազրէթլէրի իլէ միւլագաթընտա, էվվէլ էմրտէ Ֆրանսըզճա սէօյլէմէյէ պաշլամըշ իսէ տէ, բաշա միւշարէլէյհ՝ հէյէթը մէպուսէ աղասընըն Թիւրքճէյէ աշինա օլտուգլարընը անլամագ իւզէրինէ Թիւրքճէ միւքեալէմէ էյլէմէսինի Թալէպ էյլէմիշ վէ օլ սուրէթլէ միւքեալէմէյէ տէվամ օլունմըշ տըր։

* *

Տէյլի Թէլէկրաֆըն մուխպիրընտա կէօրէ, Ռումանիա, Սըրպիա վէ Պուլկարիսթան՝ Թէտաֆիւի վէ Թէճավիւզի պիր մուգավէլէի ասքէրիյէ ագտ իթմէք իւզրէ օլուպ, պու սուրէթլէ մէզքիւր 3 հիւքիւմէթ՝ 400,000 նէֆէրլիք պիր օրտույա մալիք օլաճագլար տըր։

* *

Ավսթրիա խարիճիյէ նազըրը գօնթ Գալնօքի՝ կէչէն բէնճշէնպէ կիւնիւ Պուլկար մուրախխասլարընը գապուլ իթտիկի սըրատա, քէնտիլէրինտէ պիր կէօնա սըֆաթը րէսմիյէ Թանըյամայաճաղընը, վէ պինաէն ալէյհ մէսէլէնին եասընը միւզաքէրէյէ կիրիշէմէյեճէկինի, վէ Ավսթրիանըն էֆքեար ու նիյաթը՝ մէպուսան էնճիւմէնլէրինտէ պէյան ու իլան օլընտըղընը, վէ Պուլկար մէսէլէսինին՝ տիւվէլը մուազզամա իլէ պիլիթթիֆագ վէ միւվաֆըգ մէրթէպէ Պուլկար գավմինին էմէլի կէօզէտիլէրէք Թէսվիյէ օլընմասընտան իպարէթ իտիւկինի պէյան էյլէմիշ տիր։

Հէյէթը մէպուսէ՝ Ֆիլիպէ վագասընտան պէրու ճէրէյան իտէն աճվալի Թաֆսիլէն Մինկրէլի բրէնսինին ինթիխապը միւմքին օլամայաճաղընը արզ ու իֆատէ էյլէմիշլէր։

ԱԼԷՄԱՆԻԱՆԸՆ
ԵԷՆԻ ԳԱՆՈՒՆԸ ԱՍՔԷՐԻՍԻ

Ալէմանիանըն եէնի գանունը ասքէրիսինի միւզաքէրէյէ մէճլիսը մէպուսան գօմիսիօնը՝ կէչէն ճումա կիւնիւ տաիր ագտը իճթիմա իթմիշ, իշպու իճթիմատա հազըր պուլընան հարպիյէ նազըրը՝ Պրօնսար ֆօն Շէլէնտօրֆ՝ օլ պապտէ Թէքրար իղզահաթ իթմասընա լիւզում կէօրիւպ, Թահթը միւզաքէրէտէ պուլընան գանունը ասքէրիտէն մագսատ՝ հէմ ճիհէթը միւտաֆաայը Թաքվիմ, վէ հէմ տէ մուհարէպէ վուգուընտէ զափէրեապիթի թէէմին իթմէք օլտըղընը պէյանըտէն սօնրա, Մ. Ռիխթէր Թարաֆընտան Ֆրանսանըն գուվվէի ասքէրիյէսի հագգընտա վէրիլէն մալիւմաթըն եանլըշ օլտըղը՝ Ճէզայիր ասքէրինին 1870 մուհարէպէսինտէ սիւրաթլա մէյտանը մուհարէպէյէ ճէլպ օլընապիլմիշ օլմասընտան անլաշըլաճաղընը սէօյլէմիշ տիր։

Թօրճըլար կէլինճէ, Թօրճըլար իքի ֆըրգայա, եանի մուհասէրէ վէ մէյտան մուհարէպէսի Թօրճըլարընա մունդասէմ օլտըղընտան, Թէզքիրէսի օնա կէօրէ օլաճաղընը վէ Ալէմանիանըն նազարը տըգգաթընը Ռուսիա ասքէրինտէն զիյատէ Ֆրանսա ասքէրինինին ճէլպ իթմէքտէ օլտըղընը սէօյլէմիշ, վէ եէնի գանունըն մատտէ պէ մատտէ միւզաքէրէսինէ կիրիշիլմիշտիր, տաղա զիյատէ մալիւմաթ վէ իզահաթ վէրէճէյինի վաատ էյլէմիշ տիր։

Գօմիսիօնը մէզքիւր էրթէսի կիւնիւ տախի իճթիմա իթմիշ, պունտա հարպիյէ նազըրը՝ կէլէճէք սալտէ 15000 նէֆէր գուրա էֆրատընտան պաշգա կէչէն սէնէ պաշարտա սիլալարընա կէօնտէրիլէն 20,000 նէֆէր ասքէրին տախի սիլահ ալթընա ալընաճաղընը պէյան իթմիշ տիր։

Գօմիսիօնը մէճլիսըն կէչէն բազար կիւնքի իճթիմայընտա ազատան պինտաշը Հալէրլէնկ՝ պէրվէճհը աթի պէյանը էֆքեար իթմիշ տիր.

«Ռուսիա տէվլէթի՝ Ավսթրիա, Ալէմանիա վէ Ռումանիա ալէյհինտէ իւմիր հարպ իթմէք մագսատիյլէ Թէտարիքեաթը հարպիյէ կէօրմէքտէ տիր։

«Ռուսիա հարպիյէ նազըրը՝ ասաքիրը միլլիյէ վէ կէօնիւլլիւ Թապուրլարը Թէլթիպի իլէ գուվվէի ասքէրիյէսինի արթըրմագ խուսուսունտա Ռուսիատա Ալէմանիա վէ Ավսթրիայա տօղրու բէք միւքէմմէլ շըմէնտըֆէրլէր վար տըր։ Պու կիւնքի կիւն Բէյփաստաքի միւսթաֆըզընըն Թէքէթլիւլէրի միւմքինիյէ տիր։

«Ռուսիա՝ տէվլէթը Օսմանիյէ իլէ իթթիֆագ մուհարէպէ սէֆէ իթթիֆագ ասքէրին պըլըղընա մէզքիւր պիրատէն պիրէ մանլուպ օլմուշ իսէ, տէյնի զիյատէ ասքէր չըգարամաղը իչիւն։ Ֆրանսա իլէ Ռուսիա ագտը իթթիֆագ իտէրլէր իսէ, 2 միլիօն Ալէմանիա ասքէրինէ գարշը 5 միլիօն ասքէր չըգարապիլիրլէր։»

Մէզքիւր գօմիսիօն՝ կէչէն բազար էրթէսի կիւնքի իճթիմայընտա, գանունը ասքէրինին մատտէ պէ մատտէ միւզաքէրէսինէ գարար վէրմիշ տիր։

Իշպու իճթիմատա տախի հազըր պուլընան հարպիյէ նազըրը՝ բրէնս Պիզմարգ տախի հազըր պուլընմըշ օլսա, բօլիթիգաի խարիճի հագգընտա շիմտիյէ գատար վէրիլէն իզահաթտան ֆազլա իզահաթ վէրէմէյէճէկինի, վէ տաղա իլէրիւնէ կիտիլիր իսէ, Ալէմանիանըն մէսլէքը սուլհբէրվէրանէսինէ խալէլ Թարը օլաճաղընը պէյան իթմիշ տիր։

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽԱՐԻՃԻՅԷ

Բէթէրսպուրկ Տարիւլֆիւնունը Թալէպէսի՝ չաիր Պօզօլիւպօֆըն վէֆաթընա միւսատըֆ 23ինճի սէնէսինին եէվմը մախսուսը միւնասէպէթիյլէ իճրայի նիւմայիշ իթմէք ատմինէ մէյտանը գէնտաղանըն 6րնճը կիւնիւ պէչ եիւզ քիշի գատար օլըրգլարը հալտէ կըլանթալար վէ չէլէբլէր խթեաչալըյա չարը մուաճէլէյէ ճէսփըն պուլունտուղը մէյտանըլթանթա կիթմիշ օլտուղլարընտան, բօլիս՝ միւտախալէ իտէրէք, Թալէպէնին տաղըլմասընը էմր իթմիշ, վէ բօլիսի գափլիյէ նազըրը տախի պիրզաթ կէլիպ, Թալէպէյի իթաաթէ կէթիրմէք իչիւն պիր սաաթտան զիյատէ միւտաէթ չէնէ եօրմուշ իսէ տէ, նազըրը միւշարէլէյհին իֆատասընը գպըլ կիթմիշ օլմազը, պիր միւֆրէզէ գազագ ասքէրի ճէլպ օլունուպ, պու վասըթա իլէ նիւմայիշճիլէր ճէպրէն տաղըթըլմըշ, վէ իչլէրինտէն բէք չօգլարը տախի Թահթը Թէվգիֆէ ալընմըշ տըր։

—

Պավիէրա նաիպը հիւքիւմէթի բրէնս Լուիթբօլտ՝ պիր գաչ կիւն Պէրլինտէ գալըրգտան սօնրա կէչէն ճումա կիւնիւ Տրէզտայա միւթէվէճճիհէն Պէրլինտէն ավտէթ ու հարէքէթ իթմիշ, վէ տէմիր եօլ բաթաայընընա գատար իմբէրաթօր վէ վէլի ահտ Թարաֆընտան Թէշյի օլընմըշ տըր։

—

Պէրլինտէքի Բօստ կազէթասընըն պէյանընա կէօրէ, բրէնս Պիզմարգ պիր գաչ կիւնտէն պէրու նախօշ պուլընմագտա տըր։

—

Պէճիգատա Վէրվիէ տէմիր եօլ գումբանյասը քիւլլիյէթլի պիր սըրգաթ իճրա օլունտուղը վէ լաքին միւթէճասըրլարըն Թէվգիֆ օլընմատըգլարը կէչէնտէ եազմըշ իտիք։

Պու տէֆա Էվրօբա կազէթալարընտա օգունտըղընա կէօրէ, իւչ Ինկիլիզտէն իպարէթ օլան սըրգաթը մէզքիւրէ միւթէճասըրլարը սախրէն Ինկիլթէրատա Սթօնթկանտ—Եարտ նամ մահալ բօլիսի Թարաֆընտան քէշֆ օլընտըգլարը՝ Լօնտրատան Պրիւքսէլ գալէթասընա իլաար իտիլմիշ իսէ տէ, Ինկիլիզ գանունը՝ մէմալիքը էճնէպիյէտէ իրթիքեապ իտէն Ինկիլիզ Թէպաասընը Թէճզիյէ վէ միւճազաթ իթմէքլիկինտէն, Լօնտրատա քէշֆ օլընան եաղը պիր գանունընամէ մուճիպինճէ, մէրգումըն իւչ էշխասըն Պէճիգա հիւքիւմէթինէ Թէսլիմ իտիլէճէքլէրի զանն օլընմագտա իմիշ։

—

Իթալիա մէշահիրը վիւքէլաի սապըգատան Մ. Մինկէթթինին վէֆաթ իթտիկի կէչէն կիւն եազըլմըշ իտի։

Կէչէն ճումա էրթէսի կիւնիւ Մէճլիսը մէպուսանտա մէճլիսը մէզքիւր րէիսի իլէ մէճլիսը վիւքէլա րէիսի Մ. Տէբրէթիս՝ Մ. Մինկէթթի հագգընտա պիր մէրսիյէ իրատ իտէրէք, միւթէվէֆֆայը մէթհ ու սէնա իթմիշլէր տիր։

Մէճլիսը մէպուսան՝ նիշանէի մաթէմ օլմագ իւզրէ իւչ կիւն Թաթիլը իճրա միւզաքէրաթ իթմիշ, վէ բարլամէնթօնըն ալընտա չէքիլէն պայրաղը վէ րէիսը մէճլիսըն մագամընը սիյահ Թիւլլիւքլէ սարմըշլար, վէ Մ. Մինկէթթինին եարըմ հէյքէլինի րիյասէթ սալօնընա վազ իթմէկէ վէ մումաիլէյհին նութգլարընը Թապ իթտիրմէյէ գարար վէրմիշ տիր։ Պատէհու գայտինէլթօ՝ միւթէվէֆֆանըն մումաիլէյհին զէվճը ճէմիլէ իչիւն Ռօմատա տիր եասը րէսմ իթմէք իւզրէ Մէճլիսը մէպուսանա պիր լայիհա Թագտիմ իթմիշ տիր։

Մէճլիսը այան տախի Մ. Մինկէթթի հագգընտա այնը Մէճլիսը մէպուսանըն գարարլարընը վէրմիշտիր։

Մ. Մինկէթթինին ճէնազէ ալայը բազար էրթէսի կիւնիւ վուգու պուլուպ, ճէնազէի Պոլօնեա չէհրինէ նագլ օլընմըշ տըր։

—

Բրուսիանըն Լիւպլէն նամ չէհրինտէ մուհաֆըզլըգ իտէն 3իւնճիւ ավճը Թապուրը՝ պու սըրատա հարպ քէօբէքլէրի Թէրպիյէ իթմէքլէ մէշղուլ պուլընմագտա տըր։ Պու քէօբէքլէր պիլխասսա մուհարէպէտէ իլէրի գարագօլլար խըտմէթինտէ գուլլանըլաճագլար տըր։ Մէզքիւր հայվանլար՝ իլէրի գարագօլտան միւֆրէզէնին քիւլլիյէթինէ կիտիպ կէլմէք իչիւն Թալիմ ու Թէրպիյէ իտիլմէքտէ օլուպ, պօյունլարընտան տա իչար օլընաճագ մալիւմաթը լազըմէնին էվրագընը համիլ պիր ճըրգտան ասըլը օլաճագ տըր։ Պունտան մաատա մէզքիւր քէօբէքլէր՝ կէճէլէյին տուշմանըն եագլաշտըղընը իլէրի գարագօլլարա խապէր վէրէճէքլէր տիր։ Էլհասըլ պու քէօբէքլէր՝ եարալանմըշ վէ եախօտ եօլտը չաշըրմըշ նէֆէրաթը արայըպ պուլմագա տախի Թալիմ ու Թէրպիյէ իտիլիյօրլար։ Հէր պէօլիւք իքիշէր քէօբէկ Թէրպիյէ իթմէքլէ իմիշ։

—

Ալաֆր. նոյեմբրին 27ինճի ճումա էրթէսի կիւնիւ էօյլէտէն սօնրա սաաթ 4 պուչուգտա Իթալիանըն Բիօմպինօ լիմանընտա պուլընան Ի-Բէլ-Նամ Ֆրանսըզ կէմիսինին գարթանը՝ ումուրը Թիճարէթտէն սօյլը Բօրթէֆէռայօյա կիթմիշ օլմագլա, մէրգումըն էմանի զայպութիյէթինտէ Թայֆալարըն քեաֆֆէսի՝ էքինճի գարթան ալէյհինտէ խըտմ իտէրէք, մէրգումը տէօյմիւշ վէ եէրտէն եէրէ չարփմըշ վէ եօլիւ հալինտէ օտասընտա պըրագմըշլար տըր։ Իշպու խաբարըն սէպէպի՝ էքինճի գարթանըն Թայֆալարա չարապ վէրմէք իսթէմէմէսի օլուպ, Թայֆալար՝ էքինճինին մուխալէֆէթինի կէօրիւնճէ, չարապը զօրըլա ալըպ իչմիշլէր վէ քէօր սէրհօշ օլմուշլար տըր։ Սօնրա պիր արա նօսթրօմօ՝ աղըրճա եարալանմըշ օլան էքինճինին իչինի Թէքմիլ պիթիրմէք իսթէմիշ իսէ տէ, Թայֆալար՝ տէհշէթլի պիր միւճազաթ գօրգուսընտա պունա մուխալէֆէթ պուլընմըշլար տըր։ Պունըն իւզէրինէ նօսթրօմօ՝ Թայֆալարա գըզարագ, պիր ամէրիգա գըրպաճը ալըպ իւզէրլէրինէ հիւճում իթմիշ, Թայֆալար տախի սաթըրլար վէ տէմիր քիւսքիւլէրլէ նօսթրօմօնըն իւզէրինէ պիլհիւճում մէրգումը չիւրիւթմէլէ գաթասընտա տարպ իւզար գաթլ իթմիշ վէ քէնտիլէրի տէ աղըր վէ հաֆիֆ սուրէթտէ եարալանմըշ օլտըգլարընտան կէմինին կիւվէրթէսի պիր ուճտան օ պիր ուճա գատար գանլըյալ գալմըշ տըր։

Լիվօրնօ ֆրանսըզ գօնսօլաթօսը՝ պու գամը արալըգատա սօյլանտա, Բիօմպինօյա մէմուր իրսալ իթմիշ, վէ պու մէմուր՝ բազար էրթէսի կիւնիւ վարըտ օլուպ, կէմիյէ կիրէրէ ասայիշ իթօրքեաթէ նօմրա, Թայֆալարըն էն զիյատէ գապահաթլը օլան իքիսինի Թահթը Թէվգիֆ ալմըշ տըր։

ԹԱՀՐԻՐԱԹԸ ՈՒՄՈՒՄԻՅԷ

Ախիրէն Տախիլիյէ նէզարէթինտէն հէր Թարաֆա եազըլան պիր Թահրիրաթը ումումիյէտէ, գայմագամ վէ միւտիրլէրին Թասարրուֆը մէմուրիյէթլէրի խուսուսընտա Թէէխխիւրաթ վուգու պուլմագտա օլուպ, պու հալ իսէ էքսէր մահալլէրտէն պու եօլտա վիւրուտ իտէն օլան ինհալարըն Թալիմաթա գայրը մուվաֆըգ օլմասընտան, եանի խաթիֆալը իւզէրինէ եէրինէ տաիրէլէրինին Թայինի իճրա օլունան գայմագամ վէ միւտիրլէրին խըթթիֆանամէլէրինին, վէ մուճիպը ճէզա հալ ու հարէքէթլէրինտէն նաշի ազըլ իշար գըլընմալարը տախի մուհաքէմէսի պիլլիճրա հիւքիւմի մագալաթասընըն կէօնտէրիլմէսինտէն, վէ իգթիտարըլլըղընտան պաշգա ալի եագըլմալարընը նէ կիպի աճվալտէ վէ նէ սուրէթլէ իմթիհանասընըն Թէհամ Թու Եայէ Թէվըլին իպաց Թայինի մառուֆ օլմասըն մէթանէթ մէտաքէ հագգըտուգ էյլէտիկինին Թայինի մաատէ օլմալարը մէզքիւր խաբէրի վիրայէթ մագալաթասը իլէ պիլթաբիւլմէքսիւնիտէն, վէ Թայինի իշար օլընմալարը էքսէրիսի զայրը միւնթէխապ Թապակեաթընտան զիւրէ մէնթէքիլէ գուհուր իթտիկի մահալլէր մէքթէպլէրինէ կիթմէքտէն պէրատէլ օլուպ, պու իշէ Իխթիսա նէզարէթ պէօյլէ պիր ֆէլաքէթ զուհուրինէ սէպէպ օլապիլէճէկլէրի պէյանլա մէրճիինին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթէյօր։

Շէհր Խավատիսի

Շէհր Էմանէթինէ մէրպուտ վէ մաալիյէսի ահէզի նիսպէթը Թէսավիյէ մախսուս օլան Խասքիւյտէ վաքը խասթախանէտէ, միւրաճաաթ իտէնլէրի մէճճանէն պագմագ իւզրէ սալը կիւնլէրի պէրապէր աթըպպայա մէվճուտ օլտուղլարը միւլօ, սայէի ինայէթվայէ հազրէթը Բատիշահիտէ պու քէրրէ մէզքիւր խասթախանէյէ միւլհագ պիր քէհալ (կէօզ Թապիպի) տախի Թային օլընարագ կէօզ խասթալըգլընա միւպթէլա օլան գազարլարը բէնճշէնպէ կիւնլէրի սաաթ 7տէն սօնրա մէճճանէն Թէտավի իտէճէկլէրի, քէյֆիյէթին իլանընա իպթիտար գըլընտը։

3 քեանունը էվվէլ 302

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Գարահիսարը-Սահիպ էշրաֆընտան Մէհմէտ Նուրի բաշա հազրէթլէրինէ Ռումէլի պէյլէրպէյլիկի բայէսի Թէվճիհի իլէ 2նճի րիւթպէտէն Օսմանիյէ նիշանը,

Սըրպիսթան սէֆարէթի պաշքեաթիպի Մ. Միշէլ Միխայլօվիչէ 3իւնճիւ Մէճիտի,

Վէ պաշ Թէրճիմանը Մ. Թադէոս Թէրիանիլէ իքինճի քեաթիպի Մ. Ցակօբ Պօղոսօվիչէ 3իւնճիւ Օսմանի նիշանը իհսան պույրուլմըշ տըր։

ՄԻՒԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Շէհրիմիզ Ռում Տօգթօրլարընտան պիրի՝ Գօնսթանթինուբօլիս կազէթասընա պիրի՝ մէքթուպ նէշր իտէրէք, Սթամպօլտա էյրի Գապու ճիվարընտա չէտիտ շիշէք խասթալըղը իճրա հիւքիւմ իտիւպ բէք ազ խանէլէրի պու խասթալըգտան մասուն օլտըղընը, վէ աշըը աշըլըգ հէր քէսին պու խասթալըղա Թութուլմագտան օլըրղընը, վէ իլէրի մէզքիւրէտէն 45 քիշի վէֆաթ իթթիկինի, վէ 3 կիւն ազտէմ Ռում Գաբանընտա տախի շիչէք խասթալըղընտան պիր վուգուաթ օլտըղընը, վէ ճիվար մահալլէր չօճուգլարը խասթալըղը գուհուր իթտիկի մահալլէր մէքթէպլէրինէ կիթմէքտէն պէրատէլ օլուպ, պու իշէ Իխթիսա նէզարէթ պէօյլէ պիր ֆէլաքէթ զուհուրինէ սէպէպ օլապիլէճէկլէրի պէյանլա մէրճիինին նազարը տըգգաթընը ճէլպ իթէյօր։

400 ՖՐԱՆԳ

Ռումէլի շիմէնտիֆէր բիյանգօսընըն քէշիտէյէ պաշլանտըղը իքի սէնէտէն Թա 100ինճի գուրասընա տէկին խարապէթ իտուպ տա իքրամիյէլէրի Պանգատան հէնուզ Թալէպ օլընմայան 400 ֆրանգլըգ նումրօլարըն ճէտվէլի պէր վէճհը աթի տէրճ օլընտը։

([illegible])

Նումէրօ	Նումէրօ	Նումէրօ
319850	349747	372171
320021	9	372172
320099	351516	3
100	8	4
320153	351908	372245
320537	352396	372567
9	353447	372711
321167	8	372901
321328	353816	373650
322010	353859	373721
322545	354371	2
322578	3	373821
323312	4	2
324598	355399	374773
325021	355861	4
325654	355906	374836
327049	7	7
327521	8	375564
4	355998	376307
327801	356227	376619
3	8	377046
328090	9	50
328159	356626	377134
328783	7	5
328798	9	377451
328852	30	2
329797	357318	6
8	20	7
9	358601	377891
330806	2	5
8	3	378151
9	4	3
10	5	5
332432	359401	378422
333641	2	378621
3	4	2
4	360011	3
5	360981	4
333741	2	5
334646	3	378701
8	4	2
334690	5	379142
335116	361131	3
335322	2	4
3	3	380081
4	4	2
335551	361191	3
336309	2	381147
338291	3	9
2	5	381653
3	361377	5
4	362381	381816
5	3	7
339697	4	8
340356	5	9
7	362391	20
60	2	382873
340701	3	383968
5	4	384263
341162	5	4
3	362986	384386
4	90	7
341176	363466	8
7	364135	90
8	364902	384837
9	365226	8
80	365696	9
341487	7	385198
9	8	200
341822	9	385226
3	700	386812
4	366258	386881
5	366573	387110
343367	366922	387152
343522	3	387768
343586	4	9
344538	5	388321
9	367346	3
40	7	4
345057	9	5
8	367697	389134
9	8	5
345116	369070	390984
7	369568	391236
9	369631	7
20	2	8
345442	4	9
346320	369776	40
347127	7	391817
8	9	9
9	80	392571
30	369808	3
347266	370331	392636
7	2	7
8	3	8
9	4	9
70	5	40
348194	370671	393241
5	370710	394241
349340	371435	2

(Տէվ-ի)

—Ռուսիա սէֆիրի Մ. Նէլիտօֆ թարգիմանան կէլէճէք բազար երթէսի ագշամ սիւֆէրան էճնէպիյէյէ պիր գիյաֆէթ քէշիտե օլընաճաղը մէսանա տը։

—Պիր Իրան կազէթասընըն պէյանընա կէօրէ, Իրան կէսմիւրիւք նէզարէթի դարիպէն պիր թիւթիւն Բէյի իտարէսի թէէսիս իտէճէք օլուպ, պունտան թիւթիւն մանհասուլաթը իլէ թիճարէթինէ վէ թիւթիւն իչէնէրէ զարար կէլմէքսիզին հիւքիմէթէ պէզիւք պիր վարիտաթ հուսուլէ կէլէճէք իմիշ։

Իրան մալիյէ վէ սերայ նազրը էմին-էս-Սալթանա հազրէթլէրի իչուն Իրան կէսմիւքիւլէրի միտիրը ուսմանիսի Մ. Անթուան Քիթապճեանընն մուավէնէթինի թարէպ էյլէմիշտիր։

—Ռուկարիսթանա Թրընօվա ճիվարընտա զուհուր իտէն գօլէրա հագգընտա շէհրիմիզ վիրուտ իտէն բէսմի խապերլէրէ կէօրէ, իլլէթը մէգգիւրէտէն չիմնիյէ գատար 20 քիչի վէֆատ եթմիշ իսէ տէ, պիր գաչ կիւնտէն պէրու նէ վէֆիյաթ վէ նէ տէ վուգու